

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. R. V.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. M. F., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **Slovenskej republike – Ministerstvu obrany SR**, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova č. 8, o **mzdový nárok 13 802 CAD**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 9 C 108/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. mája 2007 sp.zn. 6 Co 268/06, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 17. mája 2007 sp.zn. 6 Co 268/06 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 26. apríla 2006 č.k. 9 C 108/04-69 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 13 802 CAD spolu s úrokom z omeškania 17 % ročne od 11.7.2001 do zaplatenia, ako aj trovy konania vo výške 79 325,- Sk k rukám právneho zástupcu žalobcu, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vychádzal zo zistenia, že žalobca ako profesionálny vojak zaradený na výkon funkcie vedúceho prokurátora Generálnej prokuratúry SR bol na základe dohody o zvyšovaní kvalifikácie z 21.1.2001 vyslaný na interný študijný pobyt do výcvikového strediska C. B. K. v trvaní od 21.1.2001 do 10.6.2001. Pred odchodom žalobcu na kurz účastníci uzatvorili dohodu o spôsobe, výške, čase a mieste výplaty príjmu žalobcu počas trvania kurzu, podľa ktorej sa žalovaný zaviazal korunovú časť platu predstavujúcu 64 % žalobcovi vyplácať v pravidelných výplatných mesačných termínoch na účet vedený v Slovenskej republike a valutovú časť platu predstavujúcu 36 % sa zaviazal vyplatiť v dvoch častiach, a to zálohu 8 000 CAD pred nástupom na kurz (k čomu aj došlo) a zostatok v sume 13 906 CAD po jeho návrate zo zahraničia v najbližšom výplatnom termíne. Keďže žalovaný odmietol zostatok valutového platu žalobcovi vyplatiť, žalobe ako opodstatnene podanej v celom rozsahu

vyhovel. Podľa názoru okresného súdu ani prípadná neplatnosť dohody nemôže byť žalobcovi na ujmu, lebo jej neplatnosť sám nespôsobil. Neplnenie mzdového nároku z dohody by bolo aj v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalobca bol v dobrej viere, že valutová časť príjmu mu prináleží. Okrem toho, ustanovenie § 37 ods. 3 zákona č. 380/1997 Z.z. o peňažných náležitostiach vojakov (ďalej len zákon) v znení platnom v čase uzavretia dohody, upravovalo spôsob výplaty peňažných náležitostí a nie samotné peňažné náležitosti (tie sú taxatívne vymedzené v § 2 zákona). Ide síce o ustanovenie osobitné, ktoré však stanovovalo spôsob výplaty služobného príjmu profesionálnych vojakov vo všeobecnosti. Vzťahovalo sa teda aj na žalobcu. Žalovanému preto nič nebránilo vyplatiť žalobcovi jeho príjem spôsobom uvedeným v tomto zákonnom ustanovení. Priznanie úroku z omeškania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 517 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a s poukazom na nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil zásadou zodpovednosti za úspech v konaní.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. mája 2007 sp.zn. 6 Co 268/06 na odvolanie žalovaného rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k právnomu názoru, podľa ktorého peňažné náležitosti upravené v § 37 zákona sa na žalobcu ako vojenského prokurátora nevzťahovali. Platové pomery žalobcu ako profesionálneho vojaka – prokurátora, upravovali osobitné predpisy. V zmysle § 1 ods. 4 zákona prislúchal žalobcovi podľa tohto zákona len hodnotný príplatok a peňažné náležitosti podľa §§ 39 až 54. Na nárok žalobcu ako vojenského prokurátora nemohli byť použité ustanovenia § 37 zákona, včítane jeho tretieho odseku. Nepatrilo mu preto ani príjem rozdelený na korunovú a valutovú časť tak, ako ostatným profesionálnym vojakom, ktorí sa zúčastnili tohto kurzu v zahraničí. Rozsudok okresného súdu preto podľa § 220 ods. 1 O.s.p. zmenil a návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol. K zdôvodneniu opodstatnenosti nároku s poukazom na ustanovenie § 3 OZ v rozsudku súdu prvého stupňa odvolací súd uviedol, že žalobca ako vojenský prokurátor s vysokoškolským právnickým vzdelaním musel vedieť pred i v rozhodnej dobe, aké peňažné náležitosti a za splnenia akých podmienok mu patria. Nebolo preto možné ani len uvažovať o tom, či žalobca bol alebo nebol v dobrej viere, že mu príjem prináleží aj vo forme valút. Úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov, lebo si žiadne trovy konania neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie odvolacieho soudu zrušit' a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd, na rozdiel od soudu prvého stupňa, nesprávne vyložil ustanovenie § 1 ods. 4 zákona v spojitosti s § 37 zákona. Hoci ustanovenie § 1 ods. 4 zákona v znení účinnom v čase trvania kurzu stanovovalo, že profesionálnym vojakom, ktorých platové pomery upravujú osobitné predpisy (medzi nich patril aj žalobca), patria len peňažné náležitosti podľa §§ 39 až 54, neznamená to, že plat nemohol byť žalobcovi vyplatený rovnakým spôsobom, ako ostatným profesionálnym vojakom. Ustanovenie § 37 ods. 3 zákona nie je síce uvedené v § 1 ods. 4 zákona. Z jeho znenia je však úplne zrejmé, že upravuje spôsob výplaty služobného príjmu počas štúdia v zahraničných kurzoch a nie samotné peňažné náležitosti. Ide teda o ustanovenie, ktoré svojím obsahom zodpovedá všeobecným ustanoveniam, upravujúcim výplatu služobného príjmu, resp. spôsob výplaty služobného príjmu (§§ 55 až 57 zákona). Treba ho preto bez rozdielu vzťahovať na všetkých profesionálnych vojakov. Poukazoval na to, že sa podanou žalobou nedomáhal plnenia vo forme jednotlivých peňažných náležitostí (forma peňažných náležitostí a rozsah nebol sporný). Požadoval len, aby jeho služobný príjem, ktorý síce upravoval osobitný predpis, bol za obdobie počas kurzu v zahraničí vyplatený rovnakým spôsobom, ako služobný príjem ostatných profesionálnych vojakov, ktorí sa spolu s ním kurzu zúčastnili. Podľa názoru žalobcu ani znenie § 1 ods. 4 zákona nebráni tomu, aby žalobcovi bol vyplatený plat v zmysle § 37 ods. 3 zákona. Na podporu tohto výkladu svedčí aj prijatie novely č. 563/2001 Z.z. účinnej od 1.1.2002, ktorá odstránila nedokonalosť prechádzajúcej právnej úpravy.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutie krajského soudu považuje za vecne správne, vydané v súlade s platnou právnou úpravou v rozhodnom období. Navrhol preto dovolanie žalobcu ako nedôvodne podané v celom rozsahu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho soudu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

V rámci prieskumnej činnosti dovolací súd je oprávnený zaoberať sa (okrem prípadov skúmania vád podľa § 237 O.s.p. a iných v tomto zákonnom ustanovení neuvedených vád,

ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) len tými právnymi otázkami, správnosť ktorých dovolateľ v dovolaní napadol, t.j. ktoré urobil predmetom dovolacieho konania. Keďže žalobca rozsudok odvolacieho súdu napadol z dôvodu, že odvolací súd nesprávne vyložil ustanovenie § 1 ods. 4 zákona v spojitosti s § 37 zákona v znení účinnom do 31.12.2001, keď dospel k záveru, že peňažné náležitosti upravené v § 37 zákona, včítane jeho tretieho odseku, nemožno na žalobcu ako profesionálneho vojaka – prokurátora vzťahovať, dovolací súd sa obmedzil len na riešenie tejto otázky.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 380/1997 Z.z. o peňažných náležitostiach vojakov v znení účinnom do 31.12.2001 (ďalej len zákon) tento zákon upravuje poskytovanie peňažných náležitostí vojakom ozbrojených síl.

Podľa § 1 ods. 4 zákona profesionálnym vojakom, ktorých platové pomery upravujú osobitné predpisy patrí podľa tohto zákona hodnostný príplatok a peňažné náležitosti podľa §§ 39 až 54. Na výplatu ich platu a vykonanie zrážok z platu sa vzťahujú ustanovenia §§ 55 až 57.

Podľa § 37 ods. 1 zákona profesionálnemu vojakovi, ktorý bol vyslaný na štúdium v dennej forme do kurzu na území Slovenskej republiky, patrí počas štúdia služobný príjem podľa § 34 ods. 1.

Podľa § 37 ods. 2 zákona profesionálnemu vojakovi, ktorý bol vyslaný na štúdium v dennej forme do kurzu v zahraničí, patrí počas štúdia

- a) funkčný plat, ktorý sa mu poskytoval za výkon funkcie, do ktorej bol naposledy ustanovený a ktorú vykonával pred vyslaním na štúdium,
- b) hodnostný príplatok,
- c) prídavok za výsluhu rokov.

Podľa § 37 ods. 3 zákona súčet funkčného platu, hodnostného príplatku a prídavku za výsluhu rokov podľa odseku 2 sa delí na korunovú časť a valutovú časť. Korunovú časť tvorí 64 % súčtu. Po odpočítaní všetkých zákonných zrážok sa táto časť služobného príjmu vypláca v Slovenskej republike. Valutovú časť tvorí 36 % služobného príjmu podľa odseku 2. Po vynásobení platovou reláciou, ktorú oznamuje Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej

republiky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, sa táto časť vypláca v zahraničí po celý čas štúdia vo valute určenej pre príslušnú krajinu štúdia.

Ostatne citované zákonné ustanovenia sú zaradené pod marginálnou rubrikou „Služobný príjem počas štúdia v kurzoch“. Táto právna úprava, sa okrem iného, týka služobného príjmu patriaceho profesionálnemu vojakovi, ktorý bol vyslaný na štúdium v dennej forme do kurzu v zahraničí, spôsobu rozdelenia tohto príjmu a spôsobu jeho výplaty.

Z ustanovenia § 37 ods. 3 zákona je zrejmé, že zákonodarca zvolil v prípade vyslania profesionálneho vojaka na štúdium do kurzu v zahraničí, osobitnú právnu úpravu rozdelenia služobného príjmu a spôsobu jeho vyplácania po celý čas štúdia v zahraničí. Takáto špeciálna úprava služobného príjmu počas štúdia v kurzoch predpokladá, že má svoje opodstatnenie a zmysel. V systéme poskytovania peňažných náležitostí vojakom však musí zásadne platiť rovnako pre všetkých profesionálnych vojakov, ktorí sa na tomto systéme zúčastňujú. Nerovnosť v postavení subjektov v súvislosti s poskytovaním peňažných náležitostí (včítane spôsobu vyplácania služobného príjmu v prípade vyslania profesionálneho vojaka na štúdium do kurzu v zahraničí), možno pripustiť len za predpokladu, ak by pre takéto nerovnaké postavenie bol osobitný dôvod.

Ak preto ustanovenie § 37 ods. 3 zákona v spojení s ustanovením § 1 ods. 4 zákona vyvolávalo pochybnosti v otázke, či ho možno použiť bez rozdielu na všetkých profesionálnych vojakov alebo nie, bolo potrebné ju riešiť takým spôsobom, aby nedošlo k narušeniu princípu právnej istoty účastníkov právneho vzťahu a princípu rovnosti.

V posudzovanej veci odvolací súd pri interpretácii právnej normy v tomto duchu nepostupoval, keď až príliš formalisticky pristúpil k doslovnému výkladu textu vyššie citovaných zákonných ustanovení bez náležitého objasnenia si ich zmyslu a účelu.

Niet pochýb o tom, že výkladom citovaných zákonných ustanovení, podľa ktorého peňažné náležitosti upravené v § 37 zákona, včítane jeho tretieho odseku, nemožno na žalobcu ako profesionálneho vojaka – prokurátora vzťahovať, sa zakladá nerovnaké postavenie profesionálnych vojakov v systéme poskytovania peňažných náležitostí, konkrétne v rámci poskytovania služobného príjmu profesionálnemu vojakovi, ktorý bol vyslaný na štúdium v dennej forme do kurzu v zahraničí. Takouto interpretáciou sa totiž profesionálni

vojaci – prokurátori – ako jediní vylučujú z možnosti v prípade zahraničného štúdia poberať služobný príjem vo forme korunovej a valutovej časti. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že sám žalovaný v podaní zo 7.5.2005 priznal, že v takomto prípade, sú profesionálni vojaci vyčlenení na plnenie úloh prokuratúry, oproti ostatným profesionálnym vojakom, čiastočne znevýhodnení (č.l. 27 odsek druhý spisu).

Podľa dovolacieho súdu v súvislosti s riešením otázky spôsobu vyplácania služobného príjmu počas štúdia v zahraničnom kurze, niet žiadneho osobitného dôvodu, pripustiť nerovnosť v postavení profesionálnych vojakov. Každý profesionálny vojak počas štúdia v zahraničnom kurze bez ohľadu na to, či plní alebo neplní úlohy prokuratúry, má počas pobytu v kurze rovnaké podmienky, s rovnakými právami a rovnakými povinnosťami. Niet preto objektívne a rozumne zdôvodniteľného dôvodu, pre ktorý by mala byť určitá skupina profesionálnych vojakov znevýhodnená pri poskytovaní služobného príjmu počas štúdia v zahraničí.

Taký výklad ustanovenia § 37 ods. 3 zákona v spojení s § 1 ods. 4 zákona, ktorým vzniká nerovnosť v postavení profesionálnych vojakov v rámci poskytovania služobného príjmu počas štúdia v zahraničí, hoci pre to nie je osobitný dôvod, je ústavne neakceptovateľný. Záver odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že peňažné náležitosti upravené v § 37 zákona, včítane jeho tretieho odseku, nemožno na žalobcu ako profesionálneho vojaka – prokurátora vzťahovať, je preto nesprávny, nezodpovedajúci zmyslu a účelu zákona a Ústave Slovenskej republiky. O nesprávnosti interpretácie právnej normy odvolacím súdom, ako to správne uviedol aj žalobca vo svojom dovolaní, svedčí aj prijatie novely zákona vykonanej zákonom č. 563/2001 Z.z. účinné od 1.1.2002, ktorej právna úprava služobného príjmu počas štúdia v kurze sa vzťahuje bez rozdielu na všetkých profesionálnych vojakov. Dovolateľ teda opodstatnene namietal, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Keďže v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nebol dostatočne zistený skutkový stav, najmä z hľadiska rozsahu žalobcom uplatneného nároku, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. marca 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová